

Cur che «Rumpelstilz» va cun il velo tras il guaud

Sport da trend en il guaud: Quant stress cumporta in spazi vital?

■ Tuts profiteschan dal guaud. El furnescha lenna, el protegia da lavinas e bovas e porscha spazis libers irremplazabels per la recreaziun. Il guaud è er in'arena ideala per la activitads sportivas dal temp liber. A quest aspect è deditgà ils 21 da mars il di internaziunal dal guaud da quest onn. Il tema sa cloma: «Gaud e sport». In'istorgia betg dal tut inventada: Il viandant sa videnta pervia dal curridur; il tshiev ha tema dal parasgulader; il rimnader da bulieus sa grittenta da la curridra da cursas d'orientaziun; il selvicultur blastemma sur dal cyclist che va cun ses velo da muntogna sco in palietgu da la stretga senda da guaud, na po betg pli guntgir e stenda uss sia membra dulenta sin il viertgel dal motor dal vehichel forestal.

I daventa stretg en il guaud

Il guaud daventa adina dapli ina gronda arena da sport multifara – quai sa chapescha senza ch'ins avess da pajar entrada, perquai ch'ils proprietaris da guaud il mettan a disposiziun gratuitamain. Il selvicultur ha – malgrà las cifras savens cotschnas dals manaschis forestals – l'incumbensa betg simpla da tgirar il guaud e da'l render accessibel tant a famiglias che van a spass cun la charrotscha d'uffants sco era a viandants che tshertgan la libertad, la natira e las aventuras.

Per exempel:

Il velo da muntogna

Grazia al boom dal velo da muntogna hai dà durant ils davos onns in grond augment da cyclists. Quai n'ha betg sulettmain consequenzas positivs en il

Il guaud vegn duvrà pli e pli fitg sco lieu da recreaziun.

LO

senn da pli paucas svapurs ed ina moda da sa mover pli sauna. Cun il velo da muntogna po il cyclist sa distatgar da la rait da vias ed entrar territoris ch'eran avant accessibels sulettamain ad animals e viandants. Entant ch'ils viandants sa movan il pli savens a moda quieta e na dattan betg en egl, chaschunan ils cyclists cun lur tempos relativamain auts sco er cun lur cumparsa andetga reacziuns da stress tar ils animals selvadis. Ils animals associeschan cun l'avischinaziun sperta e silenziosa in'attatga e fugian savens sur grondas distanzas. Ma betg sulettamain per la selvaschina, den-

tant er pe ils viandants pon las cyclistas ed ils cyclists daventar in problem, surtut il mument cur che domadus dovran las medemas sendas da guaud. Tgi che va a spass tshertga la quietezza e la contemplaziun, tgi che va cun velo tshertga perencunter la sfida corporala. Uschia èn gia programmads conflicts per part aggressivs.

Sin viadi en il guaud

Sut il moto «Sajas fair envers la natira» ha il departement chantunel d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient publictà 1996 recumandaziuns per

l'utilisaziun dal guaud. Per realisar occurenzas organisadas valan las directivas da la regenza. Uschia ston ins annunziar occurenzas grondas e dumandar ina permissiun per questas. Ultra da quai ha il servetsch chantunal forestal en collavuraziun cun ils representants d'interess correspondents en il rom da la planisaziun dal svilup forestal da zavrar or territoris da guaud ch'èn adattads per occurenzas sportivas. En tals cas ston ins ponderar ils interess a moda extendida. Il guaud na tutga betg als animals, als chatschadurs u als selviculturs, mabain a nus tuts! Perquai ston ins er comunablamain avair tgira dal guaud.

Reglas minimalas da sa deportar

- Betg ciclar per travers tras il guaud
- Respectar il dretg da precedenza dals viandants
- Tscherner rutas marcadhas per velos da muntogna u sendas da viandar largias
- Tegnair distanza da zonas da protecziun da natira e da reviers da schanetg
- Betg ciclar sin sendas stretgas
- Respectar las signalisaziuns e las infurmaziuns dal servetsch forestal
- Evitar caneras
- Observar il temp d'allevament da la selvaschina (mars fin fanadur)
- Betg laschar enavos ruments